

Published 24.06.2024

Få selvpensionerede både i dag og i fremtiden - baggrundsrapport

Der er få selvpensionerede i dag, og det, vi ved om de selvpensionerendes adfærd i dag sammenholdt med den forventede fremtidige udvikling, tyder ikke på, at der vil komme markant flere selvpensionerede i fremtiden.

Vil du vide mere?

Chefkonsulent, cand.polit., Ph.d.

Lene Back Kjærsgaard

✉ lbk@fogp.dk

☎ +45 41 91 91 29

Indledning og sammenfatning

Danmark har et af verdens bedste pensionssystemer. Styrken er den store udbredelse, hvor 9 ud af 10 danskere i arbejde har en pensionsformue. Langt hovedparten af de fremtidige pensionister har udsigt til solide pensioner. Sammen med levetidsindekseringen af folkepensionsalderen er der skabt et solidt fundament for såvel den enkelte pensionsopsparer som for hele samfundsøkonomien. På det seneste er der dog fremsat bekymring for, om netop flere år med pensionsopsparing og færre år med pensionsudbetalinger betyder, at danskerne vil spare for meget op, så flere vil trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet for deres egne midler inden folkepensionsalderen, jf. Ramlau-Hansen og Brink (2023).

Spørgsmålet er, om der er grund til bekymring. Det er evident, som Ramlau-Hansen og Brink (2023) viser, at pensionsformuerne vil vokse fremadrettet i takt med modningen af pensionssystemet, ligesom formuerne forventeligt vil skulle udbetales over færre år. Det øger alt andet lige de årlige udbetalinger. Men det vil forventeligt ikke nødvendigvis føre til et større omfang af selvpensionering, end vi ser i dag.

En selvpensionist er en person, som er under folkepensionsalderen og har udbetalinger fra egen pension som primær indkomst. En selvpensionist modtager ingen offentlige ydelser og har begrænset erhvervsindkomst.

Denne rapport uddyber resultaterne i artiklen "Få selvpensionerede både i dag og i fremtiden" i Finans/Invest, jf. Kjærsgaard et al. (2024). Rapporten belyser de forhold, som har betydning for selvpensionering i dag og anvender resultaterne til at vurdere omfanget af selvpensionerede i fremtiden. I det følgende kortlægges derfor omfanget af selvpensionering aktuelt. Herefter opstilles en empirisk model, som anvendes til at bestemme de særlige karakteristika, som gør sig gældende for dem, som vælger selvpension i dag. Derudover undersøges det, om den stigende folkepensionsalder de senere år har fået flere til at vælge selvpension, fordi varigheden indtil folkepension stiger for en given alder. På baggrund af resultaterne vurderes det efterfølgende, hvordan omfanget af selvpensionering kan forventes at være fremadrettet med udgangspunkt i den tilbagetrækningsadfærd, som ses i dag, i kombination med fremskrivninger af forventede pensionsudbetalinger og pensionsudbetalingsaldre.

De centrale resultater i analysen er:

- Der er flere og flere, som trækker sig tilbage før folkepensionsalderen på egen pension, og ikke modtager offentlige ydelser og har begrænset erhvervsindkomst. I 2022 er der 10.500 selvpensionerede helårspersoner blandt de 60-66-årige, mens der i 2018 var 4.000 helårspersoner. Stigningen forklares i høj grad af, at folkepensionsalderen er øget med to år, så perioden som selvpensioneret er øget.
- Niveauet af selvpensionerede er dog lavt. I 2022 udgør de selvpensionerede 2 pct. af de 60-66-årige. Til sammenligning er 33 pct. af de 60-66-årige offentlig forsørgede, mens 4 pct. lever uden egen indkomst.
- Der er flere kvinder end mænd, som er selvpensionerede, og tilsvarende er der flere i et parforhold end enlige, som er selvpensionerede. Halvdelen af de selvpensionerede har under to år til folkepensionsalderen. 29 pct. af de selvpensionerede er faglærte, mens 22 pct. har en lang videregående uddannelse. Det betyder, at personer med en videregående uddannelse er overrepræsenterede. Blandt alle 60-66-årige med en lang videregående uddannelse udgør de selvpensionerede 6,4 pct., og tilsvarende er 1,8 pct. af de faglærte selvpensionerede. De selvpensionerede er overrepræsenteret i traditionelle velhaverkommuner som Gentofte, Rudersdal, Hørsholm og Lyngby-Taarbæk.
- De selvpensionerede falder i to grupper. Den ene gruppe får kun en lille udbetaling fra deres løbende pension i 2022. 7 ud af 10 får under 20.000 kr. udbetalt pr. måned, hvilket svarer til dagpengesatsen. Der er endda 3 ud af 10, som får under 5.000 kr. udbetalt pr. måned. De selvpensionerede med små pensionsudbetalinger har i gennemsnit en finansiell formue på 2 mio. kr., som de også har mulighed for at leve for.

- Den anden gruppe udgør 30 pct. af de selvpensionerede, og de har en pensionsudbetaling over 20.000 kr. pr. måned. Blandt alle 60-66-årige er det kun 5 pct. med en pensionsformue, som svarer til en udbetaling på over 20.000 kr. pr. måned.
- To tredjedele af alle nye selvpensionerede i 2022 var i beskæftigelse 3 måneder før selvpensionering, dog arbejdede halvdelen af de selvpensionerede, som kommer fra beskæftigelse, under 37 timer.
- En høj forventelig pensionsudbetaling er den stærkeste forklaringsfaktor af sandsynligheden for at blive selvpensioneret. Andre karakteristika såsom kvinder i par, personer med en videregående uddannelse, personer med en relativt lav erhvervsindkomst og personer uden for arbejdsmarkedet året før selvpension, har også positiv og statistisk signifikant, men dog en begrænset forklaringskraft for sandsynligheden for selvpensionering. En pensionsformue, som svarer til en udbetaling på over 30.000 kr. pr. måned, betyder en forventet sandsynlighed for selvpensionering på 3,6 pct., mens en forventet pensionsudbetaling på mellem 20.000 og 30.000 kr. pr. måned giver en forventet sandsynlighed for selvpensionering på 2,9 pct.
- I fremtiden vil den gennemsnitlige individuelle forventede pensionsudbetaling for seniorer med op til 5 år til folkepensionsalderen stige fra 8.800 kr. i dag til 12.300 kr. i 2070 (2022-niveau). Det skyldes modningen af pensionssystemet og en højere folkepensionsalder.
- Stigningen i de forventede pensionsudbetalinger sker i højere grad ved, at de små udbetalinger bliver større. I dag er der omkring 220.000 personer med op til 5 år til folkepensionsalderen, som har en forventet udbetaling på under 10.000 kr. I 2070 vil tallet være 150.000 personer. I 2070 vil der tilsvarende være flere personer med en forventet pensionsudbetaling mellem 10.000 kr. og 20.000 kr. pr. måned end i dag. Til gengæld vil antallet af personer med en forventet pensionsudbetaling på over 30.000 kr. pr. måned kun stige meget svagt fremadrettet, som er den gruppe, som er mest tilbøjelig til at vælge selvpension.
- Den stigende folkepensionsalder fra 66½ til 67 år har ikke øget tilgangen til selvpension signifikant, men den højere folkepensionsalder har øget antallet selvpensionerede ved, at det er muligt at være selvpensionerede i længere tid.
- De fleste med en pensionsordning i dag kan få den udbetalt allerede som 60-årig, men i fremtiden vil færre have mulighed for at få den udbetalt som 60-årig og flere vil kunne få den udbetalt 5 år før folkepensionsalderen. Stramningen af pensionsudbetalingsalderen, som allerede er politiske besluttet, vil begrænse muligheden for selvpension i fremtiden.
- På baggrund af den ændrede fordeling i størrelserne af pensionsudbetalingerne og stramningerne i pensionsudbetalingsalderen, vurderes det, at der i 2070 kun vil være 13.000 selvpensionerede.

Hvor mange er selvpensioneret?

Der er få personer før folkepensionsalderen, som er selvpensionerede. Selvpensionerede er personer, som helt eller delvist lever af deres egen pension, og som samtidig ikke modtager offentlige ydelser og kun har en begrænset erhvervsindkomst. Egen pension omfatter løbende udbetalinger fra en arbejdsmarkedspension eller en privat pension, som ikke skyldes tab af erhvervsevne eller pension til efterladte.

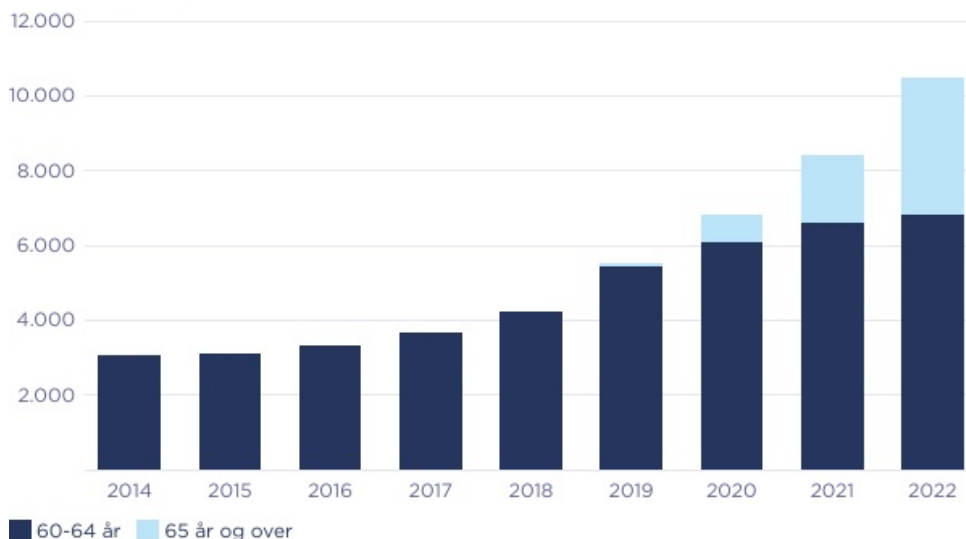
Definition af selvpensioneret med egen pension

En selvpensioneret er en person med løbende udbetalinger fra en arbejdsmarkedspension eller privat pension, som ikke skyldes tab af erhvervsevne eller pension til efterladte. I samme måned som udbetaling fra egen pension finder sted, må personen ikke have udbetalinger fra offentlige indkomstoverførsler, herunder efterløn, kontanthjælp, dagpenge, SU mv. Personen skal modtage egen pension i mindst 3 måneder i træk og må ikke have udbetaling fra tab af erhvervsevne eller førtidspension og seniorepension i løbet af året. Samtidig må personen ikke have en erhvervsindkomst på over 13.253 kr. i måneden. Grænsen svarer til 2/3 af mindstelønnen for en ufaglært butiksansat, jf. HK Handel overenskomst (OK23). Erhvervsindkomsten er inkl. overskud fra egen virksomhed, som registreres på årsbasis og indgår med 1/12 i hver måned i løbet af året. Personer, som samtidig modtager tjenestemandspension, frasorteres, hvis tjenestemandspensionen udgør mere end halvdelen af udbetalingerne fra pension i den pågældende periode. Opgørelsen omfatter personer, som er fyldt 60 år og er under folkepensionsalderen.

I 2022 er der 10.500 selvpensionerede helårspersoner blandt de 60-66-årige. Antallet af selvpensionerede har været stigende de sidste mange år, dog fra et meget lavt niveau. En af grundene til, at antallet af selvpensionerede er steget, er den stigende folkepensionsalder, som er steget fra 65 år i 2018 til 67 år i 2022.

Flere selvpensionerede, men fortsat et lavt niveau

Helårspersoner

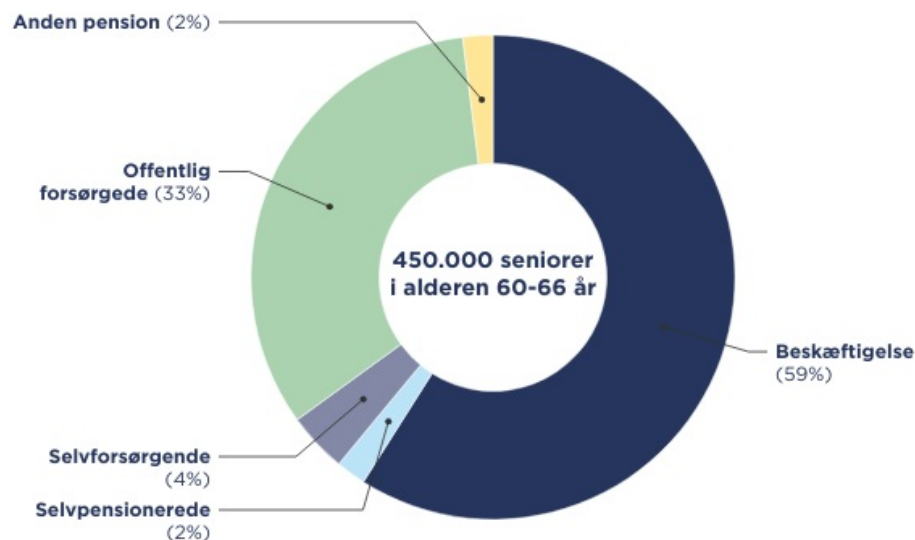
Anm.: Tallene for 2014-2019 er skønnet, da udbetalinger for tab af erhvervsevne i data ikke kan adskilles fra almindelige pensionsudbetalinger. Helårspersoner er antal personer omregnet, så hver person tæller som selvpensionerede hele året.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

De selvpensionerede udgør 2 pct. af alle i alderen 60-66 år i 2022. Til trods for, at antallet af selvpensionerede har været stigende de seneste år, så udgør de en lille andel af seniorerne. Til sammenligning er der 4 pct. selvforsørgede, dvs. seniorer uden en erhvervsindkomst og uden en indkomstoverførsel og uden udbetaling fra egen pension. De kan have formueindkomst eller være forsørgt af andre. 33 pct. af seniorerne mellem 60 og

66 år modtager en offentlig indkomstoverførsel.

Meget få seniorer er selvpensionerede, 2022

Anm.: Anden pension er personer med enten udelukkende tjenestemandspension eller udelukkende forsikringsydelsen tab af erhvervsevne.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Hvem er de selvpensionerede?

Der er flere kvinder end mænd, som er selvpensionerede, og tilsvarende er der flere i et parforhold end enlige, som er selvpensionerede. Blandt alle 60-66-årige i parforhold er 2,7 pct. selvpensionerede, mens 1,6 pct. af de enlige er selvpensionerede. De selvpensionerede er også ofte tæt på folkepensionsalderen. Knap halvdelen af de selvpensionerede har to år eller mindre til folkepension.

Køn, alder, samlivsforhold og uddannelse for selvpensionerede, 2022

	Andel af selvpensionerede	Antal	Incidens
	Pct.	Helårspersoner	Pct.
Køn			
Mænd	45	4.685	2,1
Kvinder	55	5.726	2,5
Alder			
60 år	4	430	0,6
61 år	7	708	1,0
62 år	11	1.128	1,7
63 år	15	1.527	2,4
64 år	18	1.894	3,0
65 år	24	2.466	3,8
66 år	22	2.258	4,2
Samlivsforhold			
Enlig	21	2.205	1,6
Par	79	8.206	2,7
Uddannelse			
Ufaglært	18	1.896	1,4
Faglært	29	3.020	1,8
Kort videregående uddannelse	6	620	2,8
Mellemlang videregående uddannelse	25	2.556	3,2
Lang videregående uddannelse	22	2.320	6,4
I alt	100	10.411	2,3

Anm.: Incidens viser antallet af selvpensionerede med det pågældende karakteristikum i forhold til antallet af 60-66-årige med det samme karakteristikum.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

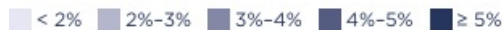
Godt 2.300 af de selvpensionerede har en lang videregående uddannelse. Dette svarer til 6,4 pct. af alle med en lang videregående uddannelse i samme aldersgruppe. Tilsvarende

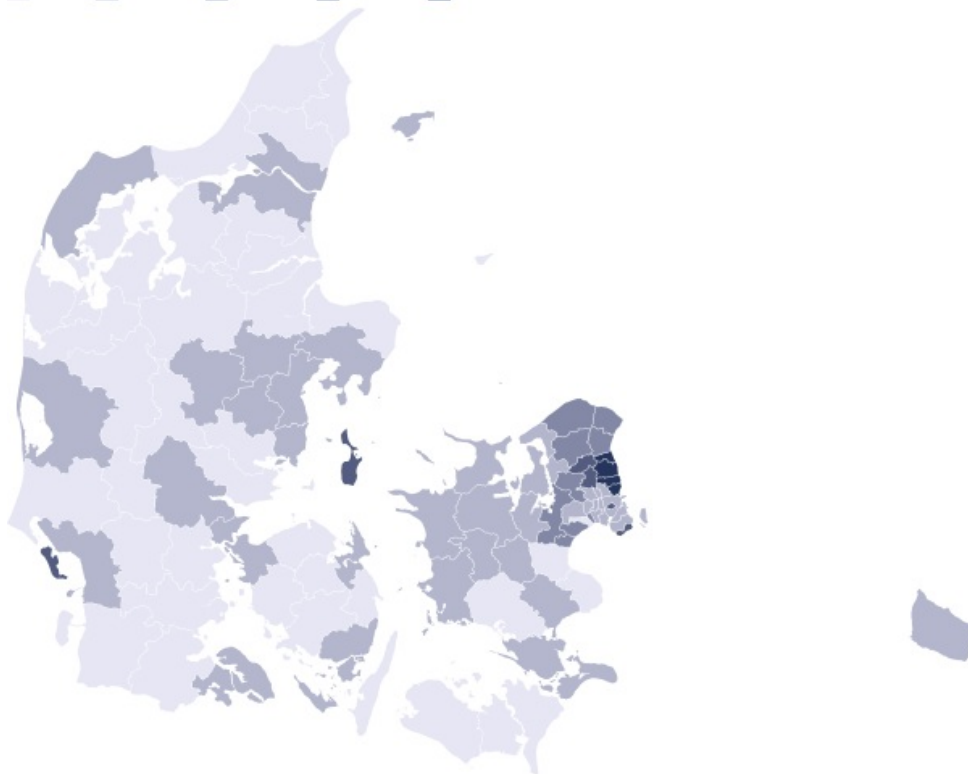
er 3.000 af de selvpensionerede faglærte, hvilket svarer til 1,8 pct. af alle faglærte i aldersgruppen.

Placerer man de 10.500 selvpensionerede på et danmarkskort, centrerer de sig i traditionelle velhaverkommuner som Gentofte, Rudersdal, Hørsholm og Lyngby-Taarbæk. De fire kommuner har alle over 5 pct. selvpensionerede.

Bopæl for selvpensionerede, 2022

Figuren angiver, hvor mange personer er selvpensionerede i 2022 blandt de 60-66-årige i hver kommune.

 < 2% 2%-3% 3%-4% 4%-5% ≥ 5%

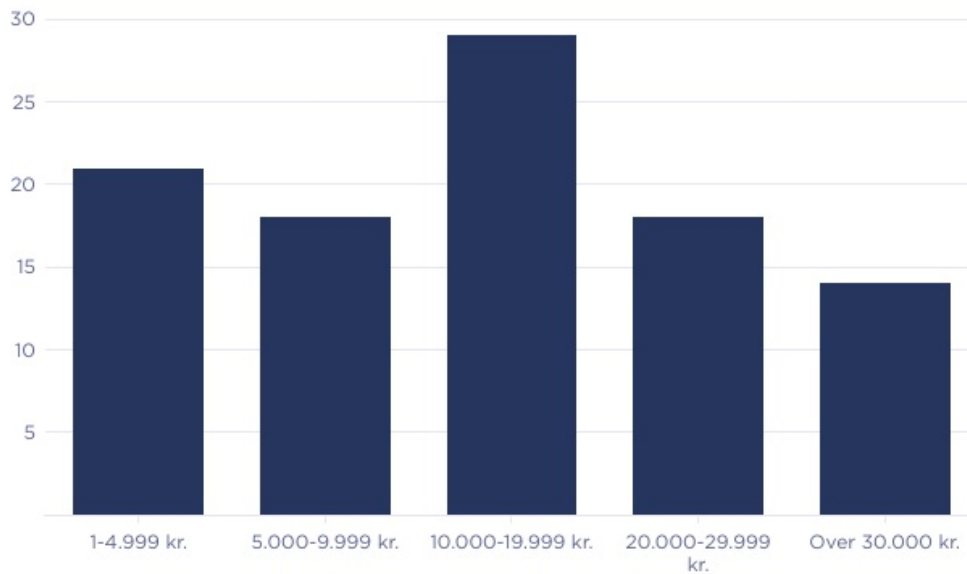
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Hvad lever de selvpensionerede af?

Mange selvpensionerede får kun en lille udbetaling fra deres løbende pension. I 2022 får 7 ud af 10 udbetalt under 20.000 kr. pr. måned før skat, og der er endda 3 ud af 10, som får under 5.000 kr. udbetalt pr. måned. Til sammenligning er dagpengesatsen 19.351 kr. pr. måned.

Selvensioneredes pensionsudbetalinger pr. måned, 2022

Pct.

Anm.: Pensionsudbetalingerne er før skat og er et gennemsnit over månederne med udbetaling i 2022.

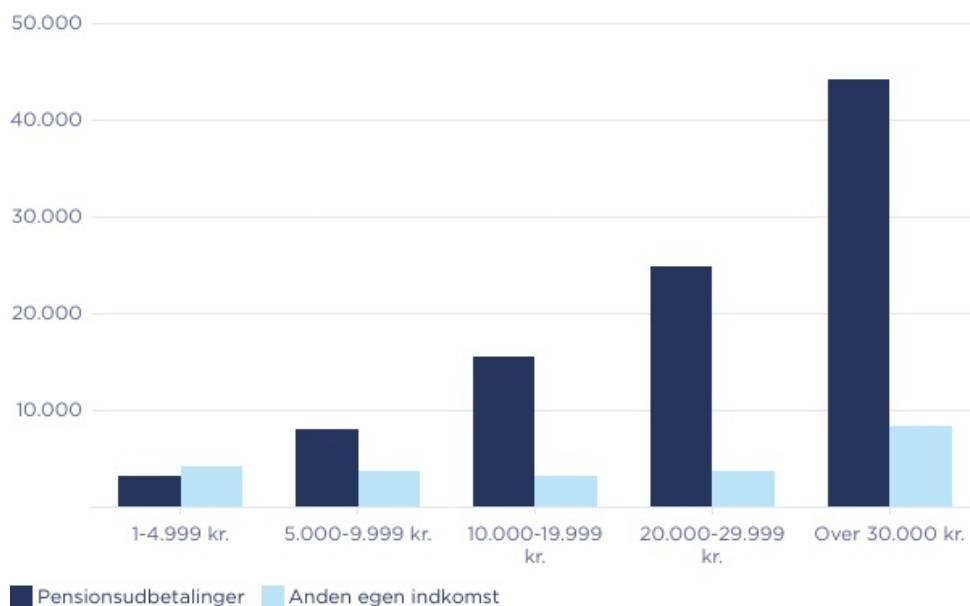
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

De selvensionerede har udover deres pensionsudbetaling også mulighed for at leve af anden indkomst, såsom kapitalindkomst, en evt. partners indkomst og fri opsparing.

De fleste selvensionerede har en begrænset anden indkomst udover pensionsudbetalinger. Anden indkomst er hovedsagelig renteindtægter og realiseret tab og gevinster på værdipapirer. I 2022 var anden indkomst omkring 3.700 kr. pr. måned for selvensionerede med en udbetaling under 30.000 kr., mens selvensionerede med en udbetaling over 30.000 kr. har en anden indkomst på 8.400 kr. pr. måned.

Personlig indkomst pr. måned for selvpensionerede, 2022

Kr.

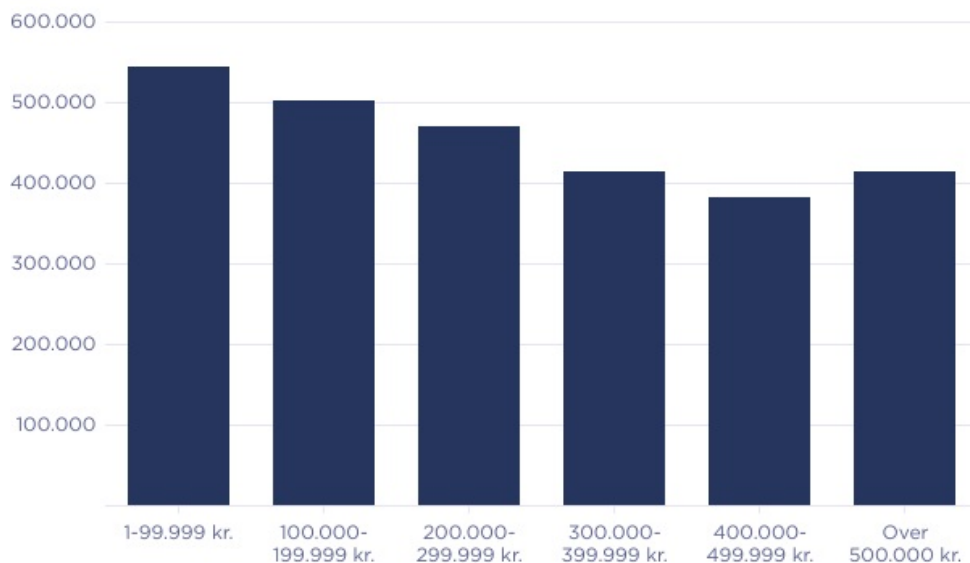
Anm.: Pensionsudbetalinger og anden egen indkomst er kun vist for dem, som er selvpensionerede hele året. Indkomsterne pr. måned er et gennemsnit over hele året, og er vist før skat.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Blandt selvpensionerede, som er gifte eller samlevende, ses der en negativ sammenhæng mellem egen indkomst og partnerens indkomst. Selvpensionerede med lave indkomster (små pensionsudbetalinger) har typisk en partner med højere indkomst end den selvpensionerede. Partnerens indkomst er i gennemsnit 540.000 kr. for selvpensionerede med årsindkomst på under 100.000 kr., mens partners indkomst i gennemsnit er 410.000 kr. for selvpensionerede med en årsindkomst på over 500.000 kr.

Partners gennemsnitlig indkomst fordelt på egen indkomst for selvpensionerede i parforhold i 2022

Kr.

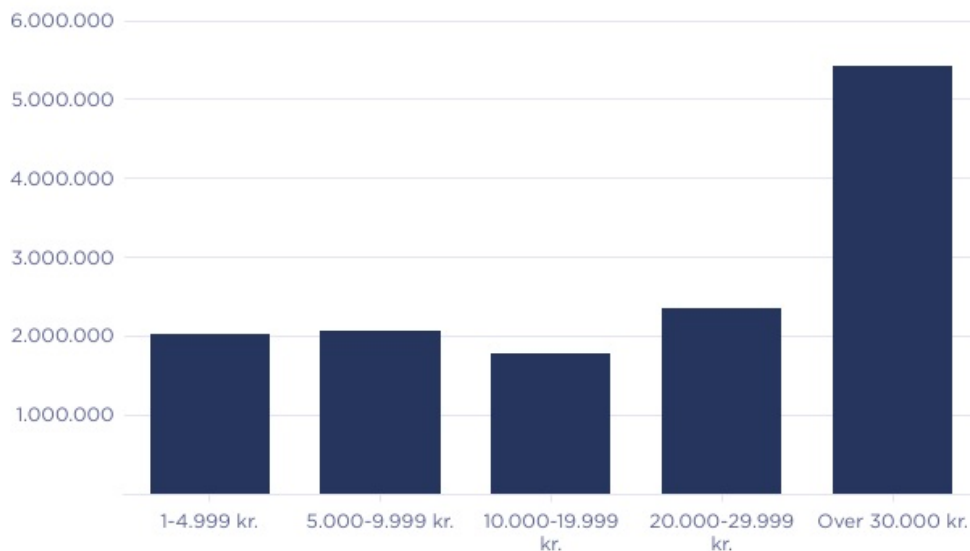
Anm.: Indkomsterne er før skat, og kun vist for personer, som er selvpensionerede hele året, og for personer i par.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Indkomsten viser ikke et eventuelt forbrug af fri opsparing. De selvpensionerede med små pensionsudbetalinger har i gennemsnit en fri opsparing på 2 mio. kr., som de også har mulighed for leve for. Selvpensionerede med en udbetaling på over 30.000 kr. har også en høj fri opsparing på 5,4 mio. kr.

Nettoformue ekskl. bolig og pension fordelt på størrelse af pensionsudbetalinger for selvpensionerede, 2022

Kr.

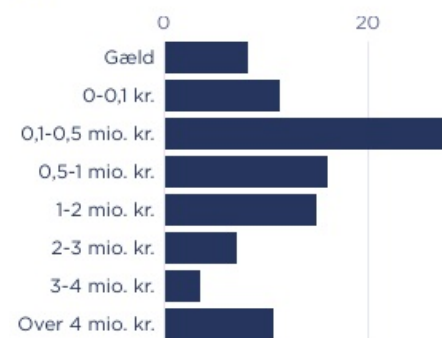
Anm.: Nettoformuen ekskl. bolig og pension består primært af værdien af aktier og investeringsfonde samt indestående i pengeinstitutter.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Halvdelen af alle selvpensionerede har en nettoformue ekskl. bolig og pension på under ½ mio. kr., mens godt 20 pct. af de selvpensionerede har en nettoformue ekskl. bolig og pension på over 2 mio. kr. Andelen af selvpensionerede er højere blandt de 60-66-årige med en høj nettoformue end blandt de 60-66-årige med en lav nettoformue. Omkring 7 pct. af selvpensionerede blandt de 60-66-årige med en nettoformue over 2 mio. kr., mens 1 pct. er selvpensionerede blandt 60-66-årige med nettoformue under 100.000 kr.

Nettoformue ekskl. bolig og pension for selvpensionerede i 2022

Pct.

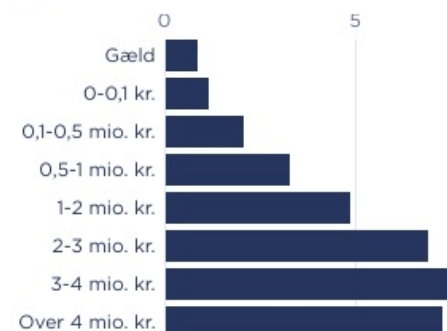

Anm.: Nettoformuen ekskl. bolig og pension består primært af værdien af aktier og investeringsfonde samt indestående i pengeinstitutter. Formuen er målt primo 2022.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Udbredelse af selvpensionering efter nettoformue ekskl. bolig og pension, 2022

Pct.

Anm.: Nettoformuen ekskl. bolig og pension består primært af værdien af aktier og investeringsfonde samt indestående i pengeinstitutter. Udbredelsen af selvpensionering efter nettoformue er andelen af selvpensionerede blandt 60-66-årige fordelt på størrelsen af nettoformuen. Formuen er målt primo 2022.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Arbejdsmarkedstilknytning før selvpensionering

Selvpensionerede kommer ofte fra beskæftigelse. To tredjedele af alle nye selvpensionerede i 2022 var i beskæftigelse 3 måneder før selvpensionering, mens 3 ud af 4 er i beskæftigelse et år før selvpensionering. Der er dog mange af de selvpensionerede, som kommer fra et arbejde på nedsat tid før selvpensionering. 18 pct. af alle selvpensionerede er på nedsat tid, svarende til under 30 timer pr. uge, et år før selvpensionering.

Der er mange selvpensionerede, som er selvforsørgende før selvpensionering. Det betyder i praksis, at de ikke har nogen nævneværdig registreret indkomst. Tre måneder før selvpensionering er 23 pct. selvforsørgede.

Arbejdsmarkedstilknytning før selvpensionering for nye selvpensionerede og alle 60-66-årige i 2022

	3 måneder før	½ år før	1 år før	2 år før
	<i>Pct.</i>	<i>Pct.</i>	<i>Pct.</i>	<i>Pct.</i>
Beskæftigelse	66	70	76	81
- Selvstændige	10	10	10	8
- Lønmodtagere 37 timer og over	24	28	35	43
- Lønmodtagere 30-36 timer	12	13	14	15
- Lønmodtagere under 30 timer	20	20	18	15
Offentlig forsørgelse	9	9	9	6
Selvforsørgende	23	18	13	11
Anden pension	2	2	2	3
I alt	100	100	100	100

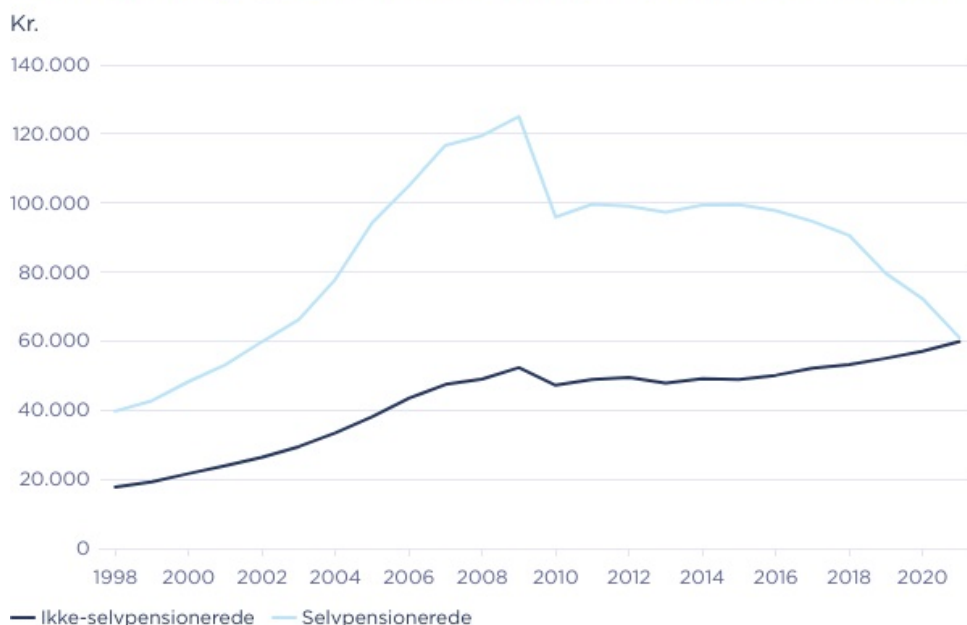
Anm.: Anden pension er personer med enten udelukkende tjenestemandspension eller udelukkende forsikringsydelsen tab af erhvervsevne.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Pensionsindbetalinger, -udbetalinger og -formue blandt selvpensionerede

Selvpensionerede har høje pensionsindbetalinger før selvpension, også markant højere end indbetalingerne hos andre. Især i årene før 2010 var indbetalinger høje, men falder med 30.000 kr. fra 2009 til 2010. Faldet skyldes, at der i 2010 blev indført loft over, hvor meget man måtte indbetale på en ratepension. Indbetalinger til fradragsberettiget ratepension var især populært blandt personer, som senere selvpensionerede sig.

Gennemsnitlige pensionsindbetalinger i perioden 1998-2021

Anm.: Indbetalinger er vist for personer under 60 år, som er 60-66-årige i 2022.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

De høje pensionsindbetalinger har genereret store pensionsformuer hos selvpensionerede. Knap 40 pct. af de selvpensionerede har en pensionsformue over 4 mio. kr., mens over halvdelen af de selvpensionerede har en pensionsformue på over 3 mio. kr. Pensionsformuen er også markant højere for selvpensionerede end andre 60-66-årige. 11 pct. af de 60-66-årige med en pensionsformue over 4 mio. kr. er selvpensionerede, mens 6 pct. med en pensionsformue mellem 3 og 4 mio. kr. er selvpensionerede. Til sammenligning er 2,3 pct. af alle 60-66-årige selvpensionerede.

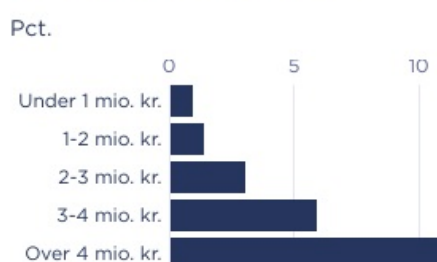
Pensionsformue for selvpensionerede, 2022

Anm.: Pensionsformuen er målt primo 2022.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Udbredelsen af selvpensionering efter pensionsformue, 2022

Anm.: Pensionsformuen er målt primo 2022. Udbredelsen af selvpensionering efter pensionsformue er andelen af selvpensionerede blandt 60-66-årige fordelt på størrelsen af pensionsformuen.

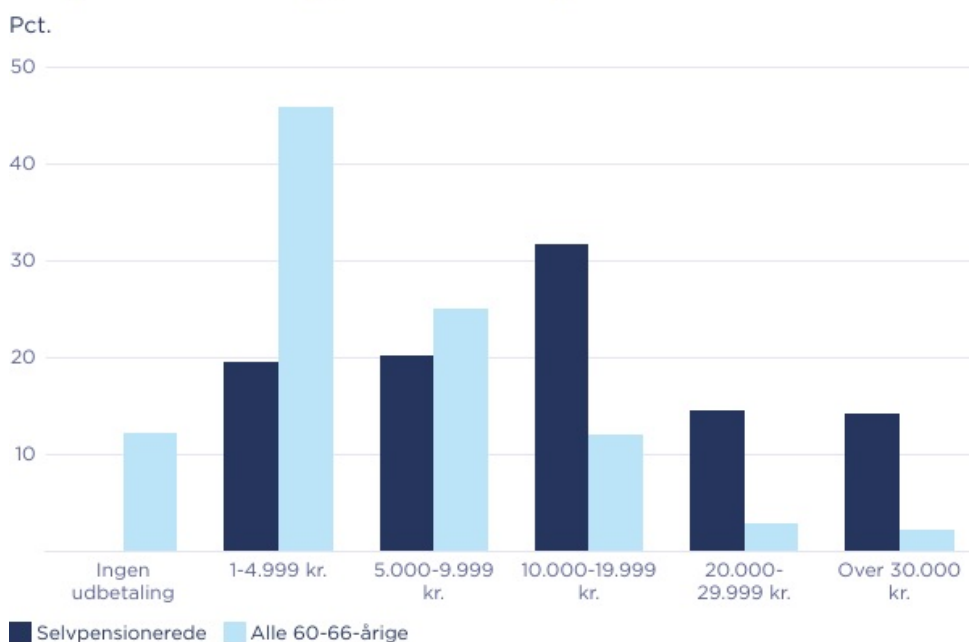
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

Pensionsformuens størrelse er selvfølgelig afgørende for størrelsen af pensionsudbetalingerne ved selvpension sammen med den tidligste udbetalingsalder på det antal ordninger, man har, men den forventede restlevetid er også afgørende. En måde at sammenligne pensionsudbetalingerne ved selvpension for både

selvpensionerede og ikke-selvpensionerede, er at omregne pensionsformuen til en forventede udbetaling, hvis man valgte selvpension ved den aktuelle alder. Dette gøres ved, at både rate- og livrentedepoter antages udbetalt som en livsvarig pension, hvor der er anvendt et realafkast på 1,5 pct. og aldersbetingede forventede levetider fra Finanstilsynets levetidsmodel, jf. Finanstilsynet (2023). Det er den udbetalingsprofil, som passer bedst med de faktiske pensionsudbetalinger for de selvpensionerede, jf. bilag. En udbetalingsprofil som fx en 10-årig ratepension passer dårligere med de faktiske, observerede udbetalinger. Det er generelt svært at forudsige udbetalingsprofiler for ratepensioner, da der er stor forskel på, hvornår og antal år ratepensioner udbetales. Den anvendte metode sidestiller desuden individer, der af forskellige årsager har forskellige fordelinger af ratepension og livrentepension i deres pensionsdepoter.

De selvpensionerede adskiller sig ved at have væsentligt større forventede pensionsudbetalinger end de øvrige 60-66-årige. Blandt alle 60-66-årige vil 95 pct. forvente at få en pensionsudbetaling på under 20.000 kr., mens 6 ud af 10 enten ikke har en pension eller vil have en udbetaling på under 5.000 kr. pr. måned.

Forventede løbende udbetalinger pr. måned blandt selvpensionerede og alle 60-66-årige i 2022

Anm.: De forventede udbetalinger er beregnet ved at antage at rate- og livrentedepoter udbetales som en livsvarig pension, hvor der er anvendt et realafkast på 1,5 pct. og aldersbetingede forventede levetider fra Finanstilsynets levetidsmodel, jf. Finanstilsynet (2023).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

Hvad driver selvpensionering?

Resultaterne af den følgende analyse indikerer, at der er en række karakteristika, som driver selvpensionering. Sandsynligheden for at blive selvpensioneret er alt andet lige højere for seniorer med en høj forventede pensionsudbetaling og fri opsparing. Selvpensionering er også mere udbredt blandt personer med en videregående uddannelse, og personer der bor i Nordsjælland. Det analyseres, hvad der har betydning for at blive selvpensioneret med udgangspunkt i nye selvpensionerede i 2022 sammenlignet med seniorer, som endnu ikke har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Metoden er beskrevet nærmere i boksen.

Sandsynlighed for selvpensionering

Der tages udgangspunkt i alle 60-66-årige, som har mulighed for at begynde udbetalinger fra en pensionsordning i 2022. Personer, der allerede i 2021 er tilbagetrukket på en offentlig ydelse eller er selvpensioneret, er ekskluderet. Analysen omfatter i alt 315.860 personer, hvor 4.306 overgår til selvpension i 2022.

Til analysen anvendes en sandsynlighedsmodel, som beregner den forventede sandsynlighed for at blive selvpensionerede fordelt på karakteristika.

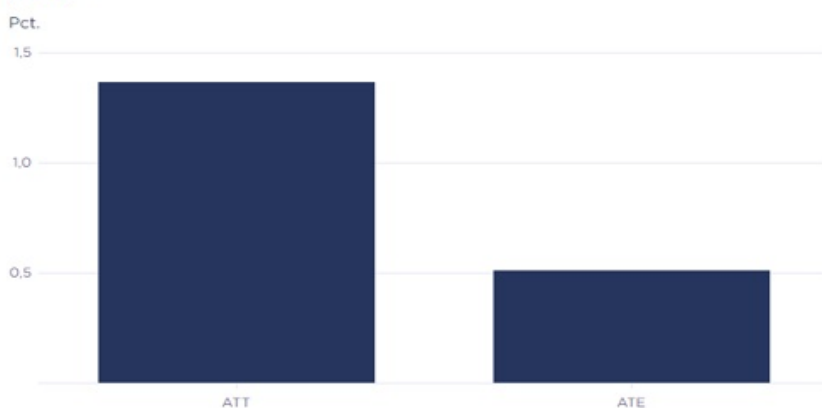
\$\$\small

$\text{logit}(E[Y \mid X]) = \beta_0 + \beta_1 X + \epsilon$ hvor
 $Y = \begin{cases} 1 & \text{ved selvpensionering} \\ 0 & \text{ellers} \end{cases}$
 \end{cases}

X er en vektor med variable for køn, alder, børnebørn under 6 år, landsdel, uddannelse, indkomst året før, 5 år før og 10 år før, tilknytning til arbejdsmarkedet året før, 5 år før og 10 år før, antal timer året før, branche året før, forventede løbende pensionsudbetalinger (ratepension og livrentepension), kapitalpensionsopsparing og aldersopsparing, finansiell formue og boligformue, tjenestemandspension og medlem af efterlønsordningen.

Der er 1,4 pct., som overgår til selvpension i populationen i analysen (ATT). De selvpensionerede har dog andre karakteristika end gennemsnitspersonen i populationen. For seniorer med karakteristika som gennemsnittet i populationen i analysen vil sandsynligheden være 0,5 pct. (ATE). Sandsynligheden for en person med gennemsnitlige karakteristika (ATE) anvendes i nedenstående analyse, da vi er interesseret i at sammenligne resultaterne med sandsynligheden for selvpensionering givet karakteristikaene for hele populationen.

Sandsynligheden for selvpensionering baseret på de gennemsnitlige karakteristika for de selvpensionerede (ATT) og for alle seniorer (ATE)

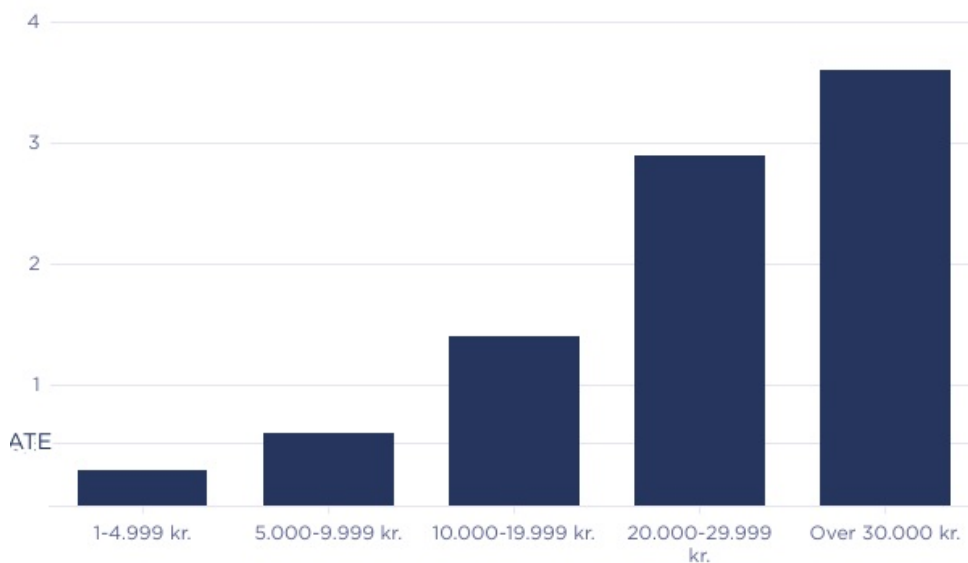
Anm.: ATT er sandsynligheden for selvpensionering for en person med samme gennemsnitlige karakteristika som de selvpensionerede. ATE er sandsynligheden for selvpensionering for en person med de samme gennemsnitlige karakteristika som populationen. ATE anvendes, når man vil sammenligne resultaterne med hele populationen, og ikke kun for de selvpensionerede.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata. • Hent data

Den væsentligste forklaringsfaktor i modellen er de forventede pensionsudbetalinger. De personer, som har en forventet pensionsudbetaling over 30.000, har 3,6 pct. sandsynlighed for at overgå til selvpension, givet at alle andre karakteristika er som gennemsnittet i populationen. Det er en forventet sandsynlighed for at overgå til selvpension, som er 7 gange (3,6/0,5) højere end referencepersonen. Personer med en forventet pensionsudbetaling mellem 20.000 og 30.000 kr. har en forventet sandsynlighed på 2,9 pct.

Forventet sandsynlighed for selvpensionering afhængig af forventede pensionsudbetalinger

Pct.

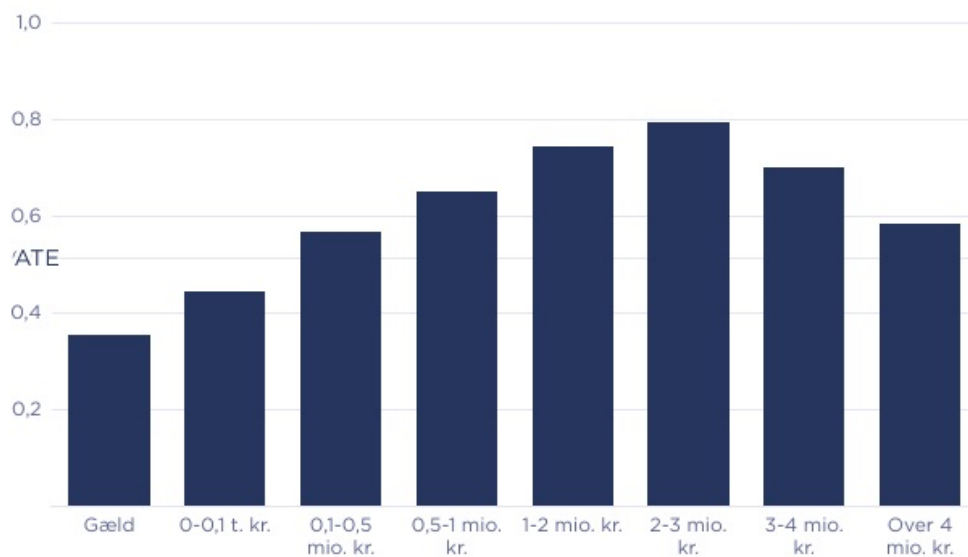
Anm.: ATE er sandsynligheden for selvpensionering for en gennemsnitlig person i populationen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Til sammenligning har størrelsen af fri opsparing mindre betydning for selvpensionering. Den forventede sandsynlighed for selvpensionering er 0,6 pct. for personer med en fri opsparing på over 4 mio. kr. Der er heller ikke den samme variation i sandsynligheden for selvpensionering på tværs af fri opsparing. For eksempel er sandsynligheden 0,6 pct. for personer med fri opsparing i intervallet 0,1-0,5 mio. kr.

Forventet sandsynlighed for selvpensionering fordelt på nettoformuen ekskl. bolig og pension

Pct.

Anm.: Nettoformuen ekskl. bolig og pension består primært af værdien af aktier og investeringsfonde samt indestående i pengeinstitutter. ATE er sandsynligheden for selvpensionering for en gennemsnitlig person i populationen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Der er andre faktorer, som er statistisk signifikante, men som ikke har tilsvarende stor forklaringskraft. Blandt andet har demografiske og socioøkonomiske forhold som at være kvinde, at være i et parforhold, have en videregående uddannelse og være tæt på folkepensionsalderen en signifikant højere sandsynlighed for at udløse selvpensionering end gennemsnitspersonens karakteristika. Tilsvarende medfører økonomiske forhold såsom en lav erhvervsindkomst året før selvpensionering og en høj erhvervsindkomst 10 år før selvpensionering en signifikant højere sandsynlighed for selvpensionering end for gennemsnitspersonen. Resultaterne kan ses i vedlagte bilag.

Hvem har en pensionsudbetaling på over 20.000 kr.?

Konklusionen er, at sandsynligheden for selvpensionering er størst blandt en særlig gruppe personer med forventede udbetalinger over 20.000 kr. pr. måned. Det er få seniorer, som i dag kan få så høje forventede pensionsudbetalinger, da det kræver meget store pensionsformuer. Der er 42 pct. af de nye selvpensionerede med forventede udbetalinger over 20.000 kr., som har en lang videregående uddannelse, 18 pct. er ansat i finanssektoren året før og 18 pct. bor i Nordsjælland. Mens blandt ikke-selvpensionerede er der kun 10 pct., som har en lang videregående uddannelse, 3 pct. er ansat i finanssektoren året før, og 9 pct. bor i Nordsjælland.

Karakteristika for nye selvpensionerede med en forventet pensionsudbetaling på under og over 20.000 kr., samt ikke selvpensionerede

	Selvpensionerede med en pensionsudbetaling under 20.000 kr.	Selvpensionerede med en pensionsudbetaling over 20.000 kr.	Ikke selvpensionerede
	<i>Pct.</i>	<i>Pct.</i>	
Andel af selvpensionerede	70	30	
Kvinder	59	31	
Kvinder med børnebørn	21	10	
Mænd med børnebørn	7	17	
Par	78	84	
Ufaglærte	18	15	
Faglærte	32	21	
Kort vidr. uddannelse	6	3	
Ml.lang vidr. uddannelse	29	19	
Lang vidr. uddannelse	16	42	
Bosat i Nordsjælland	13	18	
Selvstændige året før	11	15	
Lønmodtager året før	67	75	
Offentlige ydelse året før	10	6	
Andet året før	12	5	
Ansæt i finanssektoren året før	7	18	

Anm.: Andelene er simple gennemsnit lavet på populationen beskrevet i ovenstående boks.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

Øger den stigende folkepensionsalder antallet

af selvpensioneret?

Folkepensionsalderen er steget fra 65 år i 2018 til 67 år i 2022. Den stigende folkepensionsalder kan have betydet, at flere er selvpensioneret. Det kan ske gennem to mulige dynamikker: varighedseffekt og tilgangseffekt. Varighedseffekten er, at man har flere år som selvpensioneret ved en given alder, når folkepensionsalder stiger. Dvs. de personer med en folkepensionsalder på 67 år fremfor 66½ år vil være på selvpension et halvt år længere. Tilgangseffekten er, at ved en given alder er perioden indtil folkepensionsalder længere, og det kan gøre det mere eller mindre attraktivt at vælge selvpension. Tilgangseffekten kan beskrives ved at se på 66-årige med en folkepensionsalder på hhv. 66½ år og 67 år. Det kan være mere attraktivt at selvpensionere sig som 66-årig, når folkepensionsalderen stiger til 67 år, fordi alternativet er at arbejde 1 år mere i stedet for blot 6 måneder. Omvendt vil et år som selvpensioneret i stedet for 6 måneder alt andet lige kræve en større opsparing. Det undersøges, om den stigende folkepensionsalder har øget antallet på selvpension fordelt på de to effekter. Dette gøres ved at sammenligne to persongrupper – personer født hhv. 1. halvår 1955 og 2. halvår 1955 – som må antages at være ens, bortset fra, at de har en forskellig folkepensionsalder på hhv. 66½ år og 67 år. Metoden er beskrevet nærmere i boksen.

Evaluering af højere folkepensionsalder på tilgang til selvpension

Der tages udgangspunkt i to grupper af personer, som er født hhv. i 1. halvår 1955 og 2. halvår 1955. De har en folkepensionsalder på hhv. 66½ år og 67 år. De to grupper må antages at være ens, fordi de er født tæt på hinanden, og det antages, at de alene adskiller sig ved at have forskellig folkepensionsalderen. Det er på den baggrund muligt at opgøre en forskel i tilgang til selvpension alene på grund af forskel i folkepensionsalder. Analysen udføres ved et regression discontinuity design, hvor tilgang til selvpensionering, Y , for hvert alderstrin, a , sammenlignes for de to grupper. Derudover medtages en indikator for, om folkepensionsalderen er 67 år og en variabel, der angiver antal uger personen er født til/fra 1. juli 1955:

```


$$\Pr(Y_{ia}) = \beta_0 + \beta_1 d_i + \beta_2 \text{Uger født fra 1. juli 1955}_i + \beta_1 \left( d_i \cdot \text{Folkepensionsalder 67 år} \right) + d_i \cdot \text{Medlem af efterlønsordning} + \epsilon_i$$


```

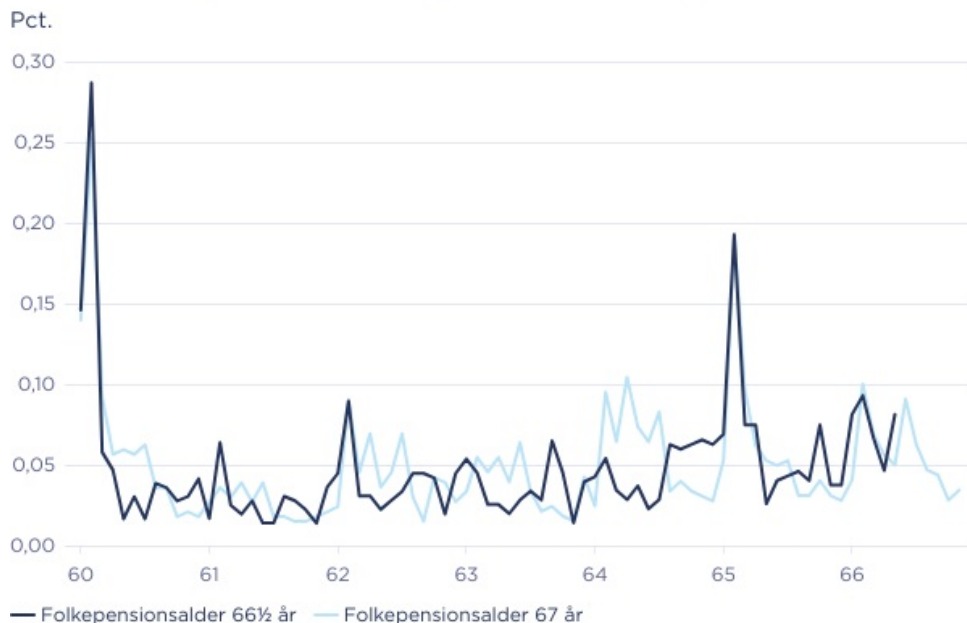
$$\text{hvor } Y_{ia} = \begin{cases} 1 & \text{ved selvpensionering ved alder } a \\ 0 & \text{ellers ved alder } a \end{cases}$$

$$a = \{60 - 60\frac{1}{2} \text{ år}, \dots, 66\frac{1}{2} - 67 \text{ år}\}$$

Forskellen på selvpensioneringsgraden for de to grupper beregnes separat for hvert aldersinterval, a . De to grupper har udover en forskellig folkepensionsalder også en forskellig efterlønsalder. Der medtages derfor også en indikator for, om de er medlem af efterlønsordningen eller ej. Andelen i de to grupper, som er medlem af efterlønsordningen, er dog stort set ens. 59 pct. af dem, som er født 1. halvår 1955, er medlem, mens 58 pct. af dem som er født 2. halvår 1955, er medlem. Der er ligeledes 92 pct. i de to grupper, som har pensionsformue og dermed mulighed for selvpensionering.

Personer født 1. og 2. halvår 1955 har nogenlunde samme tilgang til selvpensionering fordelt på alder lige indtil det 66½ år, hvor personer født 1. halvår 1955 kan gå på folkepension. De to grupper har begge en relativt høj tilgang til selvpension omkring 60 år og 65 år. For hvert halve års alderstrin frem til 66½ år er tilgangen til selvpensionering stort set ens mellem de to grupper.

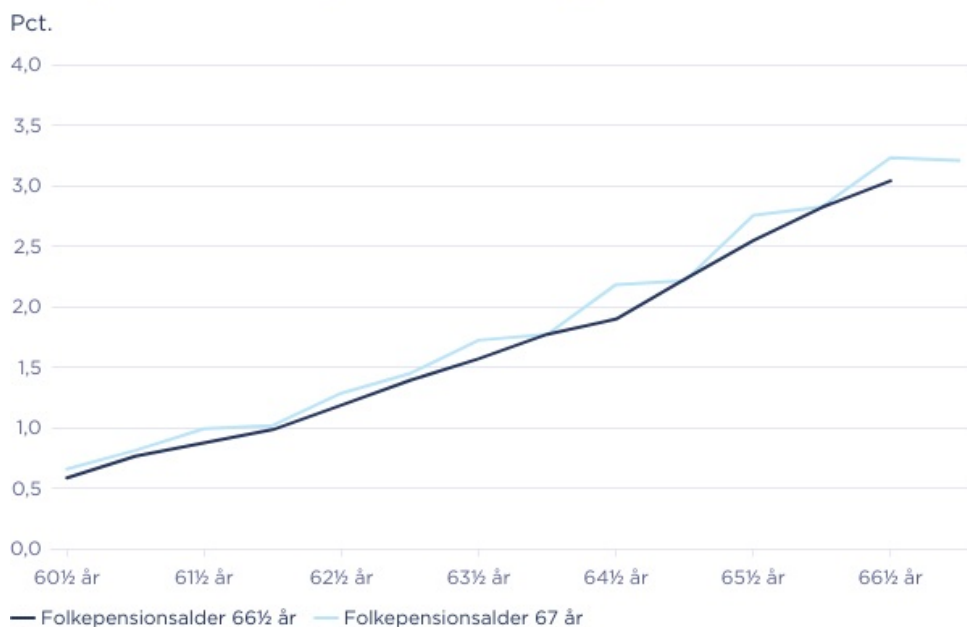
Tilgangen til selvpensionering i hver måned for personer med en folkepensionsalder på hhv. 66½ år og 67 år

Anm.: Tilgangen er den månedlige tilgang, hvor alderen er målt primo måneden. Tilgangen som 60-årig indeholder også personer, som bliver 60 år i løbet af måneden.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Den kumuleret selvpensioneringsrate for personer med en folkepensionsalder på hhv. 66½ år og 67 år

Anm.: Den kumuleret selvpensionsrate er den samlede tilgang til selvpensionering målt op til det pågældende alderstrin for de to persongrupper.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Det er muligt at teste, om selvpensioneringsraten for hvert halve alderstrin for personer med en folkepensionsalder på hhv. 66½ og 67 år er statistisk forskellig fra hinanden.

Personer med en folkepensionsalder på 67 år har ikke en signifikant højere selvpensioneringsrate i forhold til personer med en folkepensionsalder på 66½ år frem til det 66½ år. Selvpensioneringsraten i det 66½-67 år er selvfølgelig signifikant større for personer med en folkepensionsalder på 67 år fremfor personer med en folkepensionsalder på 66½ år, da sidstnævnte ikke har mulighed for at være selvpensioneret pr. definition, da de har opnået folkepensionsalderen. Samlet set er konklusionen, at for alle andre alderstrin betyder en højere folkepensionsalder ikke en øget tilgang til selvpensionering. Antallet af selvpensionerede øges alene ved, at det er muligt at være selvpensioneret i længere tid (varighedseffekten, som er 6 måneder pr. alderstrin).

Effekten af en folkepensionsalder på 67 år fremfor 66½ år på selvpensionering

Anm.: 95 pct. konfidensintervalbåndet angiver det interval, hvor effekten med mindst 95 pct. sandsynlighed vil være indenfor. Effekten måler forskellen på den kumuleret selvpensionsrate målt op til det pågældende alderstrin for de to grupper.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

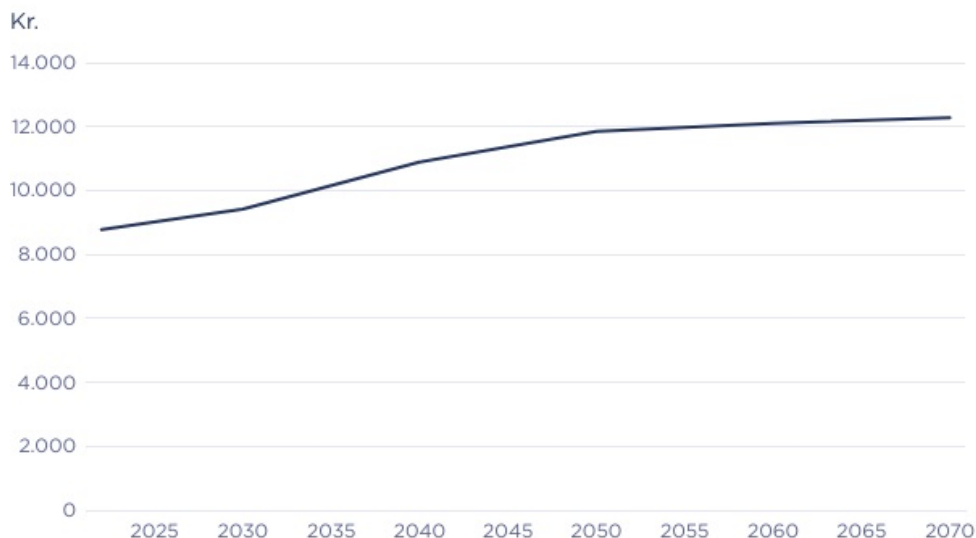
Omfanget af selvpensionerede i fremtiden

Der er særligt to ting, som er afgørende for antallet af selvpensionerede i fremtiden. Den ene er størrelsen på pensionsudbetalingerne som selvpensionerede, og den anden er, hvor mange, som har mulighed for at få pensionen udbetalt, og dermed være selvpensionerede.

Større forventede pensionsudbetalinger

Seniernes pensionsformue forventes at stige i fremtiden, da der er flere, som har indbetalt til pension som følge af modningen af pensionssystemet. Samtidig vil man spare op i flere år som følge af den stigende folkepensionsalder, og få udbetalt sin pension i færre år som følge af kortere forventet restlevetid ved folkepensionsalderen. Dette øger de årlige udbetalinger i fremtiden, og kan isoleret set føre til flere selvpensionerede. I fremtiden vil den gennemsnitlige forventede pensionsudbetaling for gruppen af seniorer med 1-5 år før folkepensionsalderen stige fra 8.800 kr. pr. måned i dag til 12.300 kr. i 2070 (opgjort i 2022-niveau) ifølge DREAM-gruppens SMILE-model. SMILE-modellen er den første model, som fremskriver pensionsformuer mv. på individniveau, jf. DREAM-gruppen (2024). Modellens styrke er, at den netop kan beskrive fordelingen af fremtidige pensionsformuer på tværs af befolkningen.

De gennemsnitlige forventede månedlige pensionsudbetalinger 1-5 år før folkepension for personer med en pension, 2022-2070

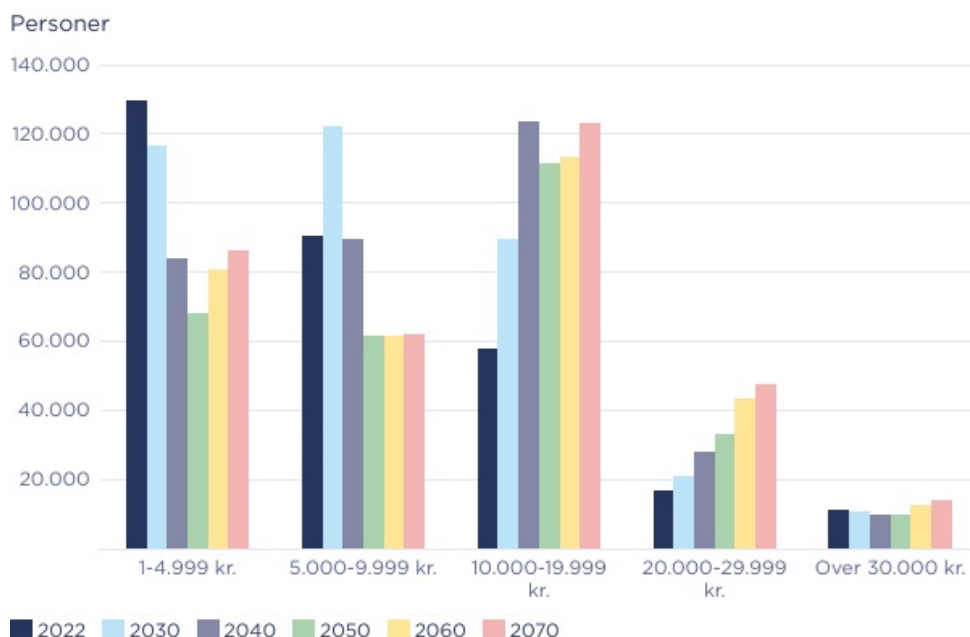

Anm.: Den gennemsnitlige formue er i alle årene angivet i 2022-niveau, og er beregnet som gennemsnittet for de årgange, der har 1-5 år til folkepensionsalderen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

De forventede pensionsudbetalinger vil vokse mest i midten af fordelingen. Det kan illustreres ved at se på fordelingen af de forventede pensionsudbetalinger. Stigningen i de forventede pensionsudbetalinger sker i højere grad ved, at de små udbetalinger bliver større. I dag er der omkring 220.000 personer med 1-5 år til folkepensionsalderen, som har en forventet udbetaling på under 10.000 kr. I 2070 vil tallet være 150.000 personer. I 2070 vil der tilsvarende være flere personer med en forventet pensionsudbetaling mellem 10.000 kr. og 20.000 kr. pr. måned end i dag. Til gengæld vil antallet af personer med en forventet pensionsudbetaling på over 30.000 kr. pr. måned kun stige meget svagt fremadrettet, som er den gruppe, som er mest tilbøjelig til at vælge selvpension.

Personer med en pensionsordning 1-5 år før folkepensionsalderen fordelt på størrelsen af forventede udbetalinger

Anm.: Opgjort i 2022-niveau. I et givent år indgår de fem årgange, som er under folkepensionsalderen. I fremskrivningen tages højde for levetidsindekseringen og dermed flere år med indbetalinger og færre år med udbetalinger. Hele pensionsdepotet antages udbetalt som en livsvarig ydelse over den forventede restlevetid med et realafkast på 1,5 pct.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata og SMILE-model fra DREAM-gruppen.

Færre med mulighed for selvpension

Folkepensionsalderen forventes at stige i fremtiden. Det er besluttet, at pensionsalderen stiger til 68 år i 2030 og 69 år i 2035. Det bidrager til, at antallet af seniorer mellem 60 år og folkepensionsalderen, vil stige. I dag er der 500.000 personer mellem 60-66 år, mens i 2070 forventes der at være 1 mio. personer mellem 60 år og folkepensionsalderen. Det viser sig imidlertid, at antallet, som har mulighed for at blive selvpensioneret, vil falde efter 2040. Det skyldes, at de fleste med en pensionsordning i dag, kan få den udbetalt allerede som 60-årige (den laveste pensionsudbetalingsalder, PBL-alder, er 60 år). Men i fremtiden vil pensionerne først kunne udbetales 3 eller 5 år før folkepensionsalderen. Reglerne for pensionsudbetalingsalderen er beskrevet i boksen.

Udbetalingsalder på pensionsordninger

Enhver pensionsordning har tilknyttet en pensionsudbetalingsalder, som kaldes PBL-alderen. PBL-alderen definerer, hvornår pensionskunden kan hæve pensionen til almindelige indkomstbeskatning. Hæves pensionsordningen tidligere, så hæves den i utide, hvilket medfører en strafskat. PBL-alderen for en pensionsordning afhænger af oprettelsestidspunktet for pensionsordningen eller fødselstidspunktet for bestemte årgange.

PBL-alderen er:

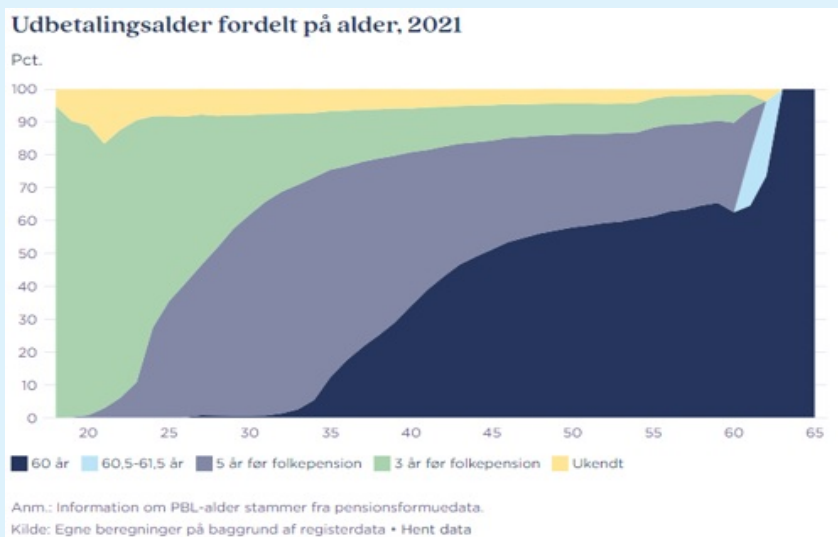
- 3 år før folkepensionsalderen for ordninger, der er oprettet efter 1. januar 2018
- 5 år før folkepensionsalderen for pensionsordninger, som er oprettet efter 1. maj 2007 og før 1. januar 2018
- 60 år for ordninger oprettet før 1. maj 2007

Dertil gælder overgangsregler, hvor pensionsudbetalingsalderen kun afhænger af fødselstidspunktet og ikke oprettelsestidspunkt.

Pensionsudbetalingsalderen er:

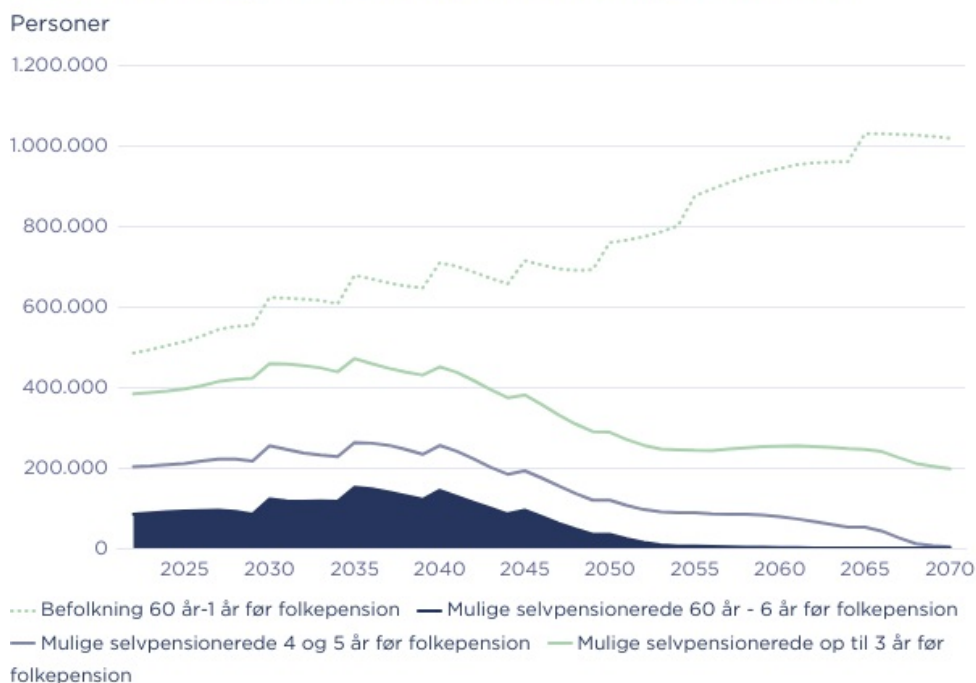
- 60 år for personer født før 1959
- 60½ år, 61 år og 61½ år for personer født hhv. 1. halvår 1959, 2. halvår 1959 og 1. halvår 1960.

Næsten alle, der er over 60 år i dag, har en PBL-alder på 60 år, mens fx 20-årige udelukkende har en PBL-alder på tre år før folkepensionsalderen.

Fremadrettet og særligt efter 2040 ses det, at antallet af seniorer, som er har opnået PBL-alderen, falder. I 2040 forventes det, at der er 450.000 personer, som har mulighed for at være selv pensionerede, mens der i 2070, er 200.000 personer.

Færre har mulighed for selvpensionering i fremtiden

Anm.: Mulige selvpensionerede 60 år-6 år før folkepension er det antal i et givent år, som er i alderen fra 60 år og frem til 6 år før folkepensionsalderen, og har en PBL-alder på 60 år. Mulige selvpensionerede 4 og 5 år før folkepension er det antal i et givent år, som er i alderen 5 og 4 år før folkepensionsalderen, og har ret til at få ens pension udbetalt mindst 5 år før folkepensionsalderen. Mulige selvpensionerede op til 3 år før folkepension er det antal i et givent år, som er i alderen fra 3 år før folkepensionsalderen og frem til folkepensionsalderen, og har en ret til at få ens pension udbetalt mindst 3 år før folkepensionsalderen. Befolkning 60 år-1 år før folkepension er det antal personer i et givent år, som er i alderen fra 60 år og frem til folkepensionsalderen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata og befolkningsfremskrivning fra DST.

Antal selvpensionerede i fremtiden

I et givent år i fremtiden beregnes de forventede pensionsudbetalinger på baggrund af pensionsformuerne i SMILE-modellen og de forventede restlevetider. Det gøres for alle personer, der har opnået pensionsudbetalingsalderen, men er under folkepensionsalderen. De estimerede sandsynligheder for selvpension afhængig af afstand til folkepensionsalderen og forventede pensionsudbetalinger benyttes til at fremskrive tilgangen til selvpension i et givent år. Bestanden bestemmes da som tilgangen på hvert alderstrin vægtet med varigheden indtil folkepensionsalderen.

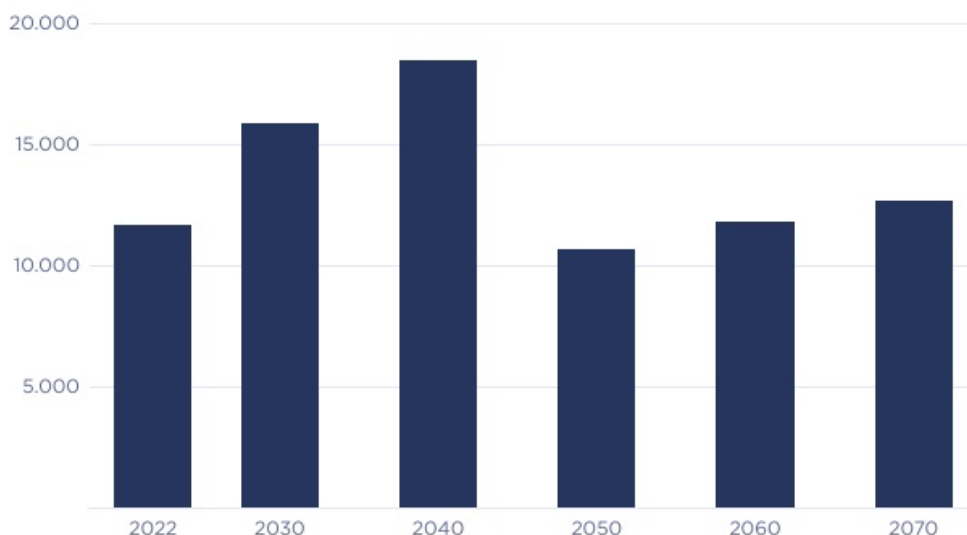
Metode til fremskrivning af antal selvpensionerede

Fremskrivningen af antal selvpensionerede i et givent år tager udgangspunkt i, hvor mange, som har opnået tidligste pensionsudbetalingsalder og er under folkepensionsalderen. På den måde kan der for hver årgang bestemmes en andel med mulighed for selvpensionering, δ . Denne andel er baseret på fordelingen af PBL-alderen for pensionsordninger, jf. forrige boks. Dernæst er der for et givent år beregnet antal personer i hver årgang, som ikke allerede er tilbagetrukket, med forventede pensionsudbetalinger i intervallerne 1-5.000 kr., 5.000-9.999 kr., 10.000-19.999 kr., 20.000-29.999 kr. og over 30.000 kr. Data er fra en fremskrivning af individdata foretaget af DREAM-gruppen på SMILE-modellen. Dernæst anvendes de estimerede forventede sandsynligheder for tilgangen til selvpensionerede i 2022, γ . Sandsynlighederne er estimeret for kombinationen af forventede pensionsudbetalinger opdelt i intervaller og

På den baggrund vurderes det, at der i 2040 vil være knap 20.000 selvpensionerede, mens der i 2050 vil være ca. 10.000. Fra 2050 til 2070 vil antallet af selvpensionerede stige meget svagt til 13.000 selvpensionerede. Det, der alt overvejende driver faldet fra 2040 til 2050, er udfasningen af retten til at få pensionen udbetalt som 60-årig. Det, der driver den svage stigning fra 2050 til 2070, er højere forventede pensionsudbetalinger.

Den fremtidig bestand af selvpensionerede

Personer

Anm.: Metoden til fremskrivning af de selvpensionerede er beskrevet boksen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata og SMILE-model fra DREAM-gruppen.

Litteraturliste

DREAM-gruppen, (2024): *Modeller og metoder – SMILE*. www.dreamgruppen.dk.

Finanstilsynet, 2023: *Levetidsmodel 2022*. www.finanstilsynet.dk

Kjærsgaard, Lene Back, Andreas Østergaard Hansen og Jan V. Hansen, 2024: Få selvpensionerede både i dag og i fremtiden. *Finans/Invest*, s. 4-10.

Ramlau-Hansen, Henrik og Mads Brink, 2023: Skal pensionsbidragene nedsættes, så alle ikke går for tidligt på pension? *Finans/Invest*, s. 6-14.

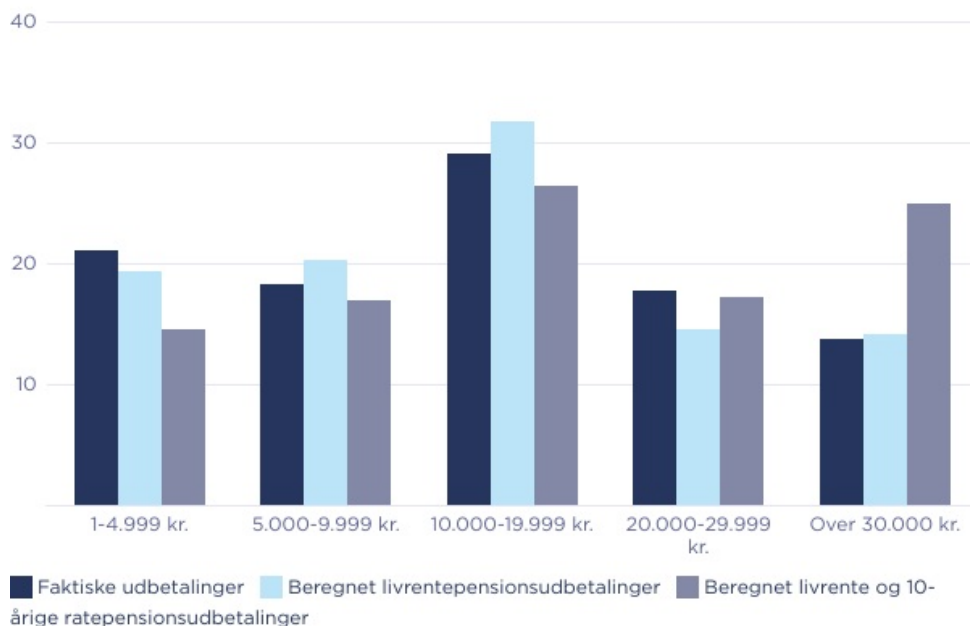
Bilag. Sammenligning af faktiske og forventede pensionsudbetalinger

Her sammenlignes de faktiske løbende pensionsudbetalinger for selvpensionerede med de beregnet pensionsudbetalinger. De beregnet pensionsudbetalinger er beregnet på to alternative måder:

- en måde, hvor den samlede pensionsformue for både ratepension og livrentepension bliver udbetalt som livrentepension med realafkast på 1,5 pct. og med de forventede aldersspecifikke restlevetider, og
- en anden måde, hvor livrentepension bliver udbetalt som livrentepension med realafkast på 1,5 pct. og med de forventede aldersspecifikke restlevetider, og ratepensionen bliver udbetalt som en ratepension over 10 år med et realafkast på 1,5 pct.

Fordelingen af størrelsen på de faktiske og beregnet pensionsudbetalinger for selvpensionerede, 2022

Pct.

Anm.: De beregnede livrentepensionsudbetalinger indgår som de forventede udbetalinger i analysen for alle med mulighed for selvpensionering.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Ud fra visuel inspektion foretrækkes den første metode, hvor alle ordninger behandles som livrenter.

Bilag. Resultater af analyse

Her findes resultaterne af analysen:

Resultater af analysen

Excel-fil